

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

E havi hírlevelünk hagyományosan a Magyar Tudomány Ünnepeinek szenteli a legnagyobb figyelmet. Bizonyára követték az MTA rendezvénysorozatának kiemelkedő eseményeit, melyek között évről évre egyre gyarapodó számban szerepelnek a külhoni megemlékezések, konferenciák.

Ebben a hónapban még egy kivételes eseményről kell és lehet beszámolnunk: Ungváron megalakult a Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanács. Ez alkalomból sok sikert kívánunk az MTA ukrajnai köztestületi tagjainak. Bízunk abban, hogy együttműködésük az egyetemes magyar tudományos világgal ezáltal tovább erősödik.

Kocsis Károly elnök

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

A *Magyar Érdemrend középkeresztjével* tüntették ki **Bogner**

István filológust, az Újvidéki Egyetem nyugalmazott egyetemi tanárát, az MTA köztestületének külső tagját.

[Bővebben:](#)

Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának *kitüntetésében* részesült **Spenik Sándor** fizikus, az Ungvári

Nemzeti Egyetem dékánja, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának tagja.

[Bővebben:](#)

A *Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia levelező tagjává* választották **Bálint Béla** orvost, a belgrádi

Katonaorvosi Akadémia professzorát, a Belgrádi Egyetem tudományos tanácsosát.

[Bővebben:](#)

A Magyar Művészeti Akadémia népművészeti díját, az *Erdélyi Zsuzsanna-díjat* kapta **Silling István** néprajz-

és nyelvjáráskutató, művelődéstörténész,

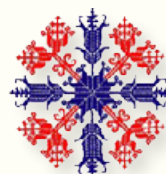
az Újvidéki Egyetem professzora, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Az *Udvarhelyszéki Tudományért Díjat* kapta **Egyed Ákos** kolozsvári történész, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Az Amerikai Magyar Koalíció közzétette, kik nyerték el a *Bognár Család Magyar Ösztöndíjait*.

[Bővebben:](#)

A Szegedi Tudományegyetem *Senator Honoris Causa* kitüntető címet adományozott **Gömöri György** irodalom-

történésznek, a Cambridge-i Egyetem professzor emeritusának, amelyet november 7-én vett át.

[Bővebben:](#)

Székelyföldi Orbán Balázs-díjat kapott **Lányi Szabolcs** kutatómérnök, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem tanszékvezető professzora, a csíkszeredai kar

alapító dékánja, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

3. oldal

A Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia 2015. évi **Kristálygömb Díját**

Harmathy Norbert építészmérnök-kutató, az Újvidéki Egyetem tanára kapta meg.

[Bővebben:](#)

Az I. Agria **Nemzetközi TDK Találkozón** a **II. Rákóczi**

Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola két diákja első, egy pedig II. helyezést ért el.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSOK

Online nemzeti helynévtár mutattak be Budapesten. A létrehozóknak az a célja, hogy a gyűjtőmunka a Kárpát-medencében is folytatódjék.

[Bővebben:](#)

A **Felvidéki Magyar Értéktár** megalakulásáról és működéséről írtak alá

megállapodást Dunaszerdahelyen.

[Bővebben:](#)

A somorjai **Fórum** **Kisebbségkutató Intézet** új heti videosorozatában szakemberek beszélnek a **kutatásaikról** és elért eredményeikről.

[Bővebben:](#)

A frissiben alakult **Partiumi Területi Kutatások Intézete** kutatási programjairól olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

Az amerikai magyar emigránsközösségeket kutatja az Egyesült Államok Upstate New York körzetében

és New England államaiban **Balogh**

Balázs etnográfus, az MTA BTK

Néprajztudományi Intézetének igazgatója.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Megjelentek a kolozsvári Nemzeti Kisebbségkutató Intézet új kiadványai:

Bíró Gáspár Emlékkönyv.

Kisebbségi identitás és önrendelkezés a globalizmusban. Szerkesztői: Fábíán Gyula és

Jakab Albert Zsolt (az MTA köztestületének külső tagja).

Coregrafia și etnocoreologia maghiară din Transilvania în mileniul trei II. Szerkesztette

Könczei Csongor.

[Bővebben:](#)

Megjelentek az Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadójának új kötetei:

4. oldal

Veress Emőd, Bíró Báborka Eszter, Kokoly Zsolt, Fegyveresi Zsolt, Székely János: Román polgári jog.

A gazdasági élet szereplői és szerződesei a monista polgári jog rendszerében. Veress Emőd és Kokoly Zsolt az MTA köztestületének külső tagjai.

[Bővebben:](#)

Péntek János: Történekek a nyelvben a keleti végeken I.

A szerző az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Sorbán Angella: Ó, a Nyugat, a Nyugat! Migráció és gazdasági kultúra. Az erdélyi perspektíva.

A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelentek a Scientia Kiadó új kiadványai:

Bálint János: A fejes káposzta fajtatulajdonosságainak szerepe a dohánytripsszel szembeni rezisztenciában. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Nagy Imola Katalin: An introduction to the study of pragmatics.

[Bővebben:](#)

Megjelent és letölthető a világhálóról a **Szakképzés, együttműködés, társadalmi modernizáció.** A romániai

magyar szakképzés helyzetképe és fejlesztési lehetőségei című kiadvány. Szerkesztette: **Biró A. Zoltán, Bodó Julianna** (az MTA köztestületének külső tagjai) és **Burus-Siklódi Botond.**

[Bővebben:](#)

A Felsőöri Lex Liszt Kiadónál jelent meg **Kathi Janoska Literatur von und über Roma** című könyve.

[Bővebben:](#)

Megjelent **A Bécsben élő népcsoportok fejlődése** című tanulmánykötet.

A kötetet **Heinz Tichy** és **Richard Basler** szerkesztette.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Három határ néprajzi nézetben** című kötet, mely az MTA BTK Néprajztudományi

Intézetében folyó Három határ néprajzi nézetben vizsgálata című OTKA-kutatás első, kétnyelvű kiadványa. Szerkesztői **Turai Tünde** és **Mészáros Balázs.**

[Bővebben:](#)

Eolvashatják a világhálón **Oplatka Gábornak**, a zürichi Eidgenössische Technische Hochschule nyugalmazott gépészmérnök professzorának, az MTA külső tagjának az **I. világháborús magyar emlék a svájci–olasz–osztrák hármashatáron** című tanulmányát.

[Bővebben:](#)

Megjelent az **Erdélyi Múzeum** című folyóirat **2015/3.** száma.

[Bővebben:](#)

Megjelent a kolozsvári **Korunk** folyóirat novemberi tematikus száma **Kreatív írás: tapasztalatok és lehetőségek** címmel.

[Bővebben:](#)

Megjelent és a világhálón elolvasható a **REGIO**. Kisebbség Kultúra Politika Társadalom című folyóirat **2015/2.** száma.

[Bővebben:](#)

Megjelent és letölthető a világhálóról a **Kisebbségkutatás 2015/3.** száma.

[Bővebben:](#)

Megjelentek az Erdélyi Magyar Műszaki és Tudományos Társaság folyóiratainak új számai: az **EMT Tájékoztató 2015/9-10.**, a **Firka 2015/2016/1.** és a **Műszaki Szemle 65.** száma.

[Bővebben:](#)

Megjelentek az **Acta Universitatis Sapientiae** legújabb számai.

[Bővebben:](#)

Összefoglalót olvashatnak a világhálón a **Magyar–Szlovák Történelem Vegyes Bizottság** október 13-14-én Budapesten lezajlott **A regionális identitásvilágok, nemzetépítő törekvések a 19. századi Magyarországon** című konferenciájáról.

[Bővebben:](#)

Összefoglalót olvashatnak a világhálón az október 15-én Pozsonyban megtartott, **Az Őshazától Pozsonyig** – Lelektől a viseletheig, a magyarság eredete a legújabb kutatási eredmények tükrében című rendezvényről.

[Bővebben:](#)

Fölkerült a világhálóra a Marosvásárhelyen megtartott **XXIV. Közgazdász vándorgyűlésről készült beszámoló.**

[Bővebben:](#)

6. oldal

Összefoglalót olvashatnak a világhálón a **XXI.**

Nemzetközi vegyészkonferenciáról, amelyet az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság idén Csíksomlyón rendezett meg.

[Bővebben:](#)

Dokumentumfilm készült az Amerikába vándorolt magyarok életéről **Burdosház**

Amerikából – Balogh Balázs néprajzkutató nyomában címmel.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak a világhálón **Kocsis Károly** geográfus akadémikussal,

az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnökével a Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanácsról.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak a világhálón **L. Juhász Ilona** néprajzkutatóval, a Fórum Kisebbségkutató Intézet komáromi

székhelyű Etnológiai Központjának munkatársával, az MTA köztestületének külső tagjával Háború, migráció, áldozatkészség címmel.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak a világhálón **Feszt György** farmakológussal,

a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem nyugalmazott professzorával. az MTA köztestületének külső tagjával.

[Bővebben:](#)

Fölkerült a világhálóra

az Amerikai Magyar Oktatók Szövetsége e-folyóirata, a **Hungarian Cultural Studies** új, 2015-ös számának előzetes tartalma.

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

Ungváron megalakult a **Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanács** (KMAT).

Elnöke Spenik Ottó fizikus professzor, az Ukrán Nemzeti Tudományos Akadémia Ungvári Elektrofizikai Kutatóintézetének igazgatója, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megkezdte munkáját a **Partiumi Területi Kutatások Intézete**.

[Bővebben:](#)

7. oldal

Kettős doktorképzésről
írt alá keretmegállapodást
a **Debreceni Egyetem** és
a kolozsvári **Babeş-Bolyai**
Tudományegyetem.

[Bővebben:](#)

Az **agrárkutatások**
összehangolására,
közös európai uniós
pályázatok

benyújtására **együtműködési**
megállapodást kötött a **Debreceni**
Egyetem Agrártudományi Központja és
három határon túli kutatóintézet.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

TERMINI
ANYANYELVI NEVELÉS ÉS
NYELVI REVITALIZÁCIÓ

Anyanyelvi nevelés és
nyelvi revitalizáció

címmel tudományos tanácskozást
rendeztek Szabadkán október 16-án.

[Bővebben:](#)

A kolozsvári
néprajzkutatás
hagyományai

címmel rendeztek konferenciát
Kolozsváron október 16-án.

[Bővebben:](#)

Október 16-án Budapesten
megnyílt a **Miska János**
Kanadai Magyar
Irodalmi Gyűjtemény.

[Bővebben:](#)

Konferenciát rendeztek
Nagyváradon október 17-én
Rómer Flóris, a modern
magyar régészet atyja,
európai hírű történész és
múzeumalapító születésének

200. évfordulója alkalmából.

[Bővebben:](#)

Október 21-én
Nagyváradon tartott
előadást a Szacsvey
Akadémia keretében

Romsics Ignác történészprofesszor,
akadémikus **A nagyhatalmak és**
a trianoni Magyarország címmel.

[Bővebben:](#)

A világépítés alternatívái
címmel rendezett
szimpóziumot a komáromi
Selye János Egyetemen
a MA Populáris Kultúra

Kutatócsoport október 22-én.

[Bővebben:](#)

Második alkalommal
rendezték meg
Magyarkanizsán
október 22-én a **Papp**
György konferenciát,

mely a neves szociográfusnak, nyelvésznek
és kutatónak állít emléket.

[Bővebben:](#)

8. oldal

Október 23-án
a cambridge-i King's

College-ban tartott előadást **Gömöri György** irodalomtörténész, a Cambridge-i Egyetem nyugalmazott tanára **Ferenc Békássy: Keynes's friend, Rupert Brooke's Rival** címmel.

[Bővebben:](#)

Október 23-án rendezték meg Kolozsváron a **Fiatalközéleti Konferenciák V. konferenciáját**.

[Bővebben:](#)

Október 25-30. között lezajlott Sarasotában az **Amerikai Magyar Orvostudományi Társaság** évi rendezésű, 47. tudományos **konferenciája**.

[Bővebben:](#)

Jókai-szimpoziumot tartottak október 27-én Révkomáromban.

[Bővebben:](#)

Október 27-én **Angi István** zeneudós, a Gheorghe Dima Zeneakadémia professzora tartott előadást a Virtuális Bolyai Egyetem keretében **Mikoron Dávid... A kodályi paradigma** címmel.

[Bővebben:](#)

Október 28-án **A jelentésvizsgálat (új) horizontjai** címmel

nemzetközi tudományos konferenciát rendeztek az Újvidéki Egyetemen.

[Bővebben:](#)

UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
DI PADOVA

Október 29-30-án **Letteratura ungherese, letteratura ungherese**

címmel rendeztek konferenciát Padovában, melyen több külföldi magyar kutató is részt vett.

[Bővebben:](#)

Movimentum Iuventutis Christianae

Egyháztörténeti konferenciát

rendeztek október 29–31. között Nagyváradon.

[Bővebben:](#)

Október 30-án **konferenciát** tartottak Csíkszeredában **Apor Károly** erdélyi jogász,

közgazdász, születésének 200. és **Apor Vilmos**, az első székely boldog halálának 70. évfordulója alkalmából.

[Bővebben:](#)

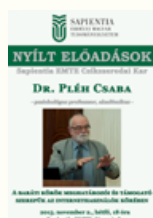
Nyugati Hírlevél Kara György

orientalista filológus, akadémikus, az Indiana Egyetem Közép Ázsiai Tanulmányok Intézetének professzora tartott előadást Bloomingtonban november 2-án **The Origins of the Hungarian Language** címmel.

[Bővebben:](#)

9. oldal

November 2-án Csíkszeredában tartott előadást **Pléh Csaba** pszichológus professzor, akadémikus ***A baráti körök meghatározói és támogató szerepük az internethasználók körében*** címmel.

[Bővebben:](#)

Gyergyószentmiklóson tartott előadást november 3-án **Bodó Julianna** kulturális antropológus, a Sapiientia EMTE professzora, az MTA köztestületének külső tagja ***Székelyföldi munkamigráció napjainkban*** címmel.

[Bővebben:](#)

Komáromban tartott előadást november 3-án **Bolberitz Pál** teológus, a budapesti Hittudományi Főiskola professzora ***Az „Egész” és a „Rész”*** címmel.

[Bővebben:](#)

Külhoni magyar néprajzkutatók részvételével rendezték meg Balassagyarmaton november 3-4. között a ***Hegyet hágék, lőtőt lépék...*** című konferenciát Erdélyi Zsuzsanna néprajztudós emlékére.

[Bővebben:](#)

November 4-én Kolozsváron tartott előadást **Püski Levente** történész, a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karának

docense ***Az ellenzéki pártok politizálási lehetőségei a két világháború közötti magyar parlamentben*** címmel.

[Bővebben:](#)

Maróthy György öröksége címmel november 5-én egyházzenei konferenciát tartottak Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottsága társszervezőkkel november 6-án konferenciát rendezett Csíkszeredában ***Vidéki térség – Fenntarthatóság – Új kihívások*** címmel.

[Bővebben:](#)

A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából ***Bánsági tudományosság – aktuális kérdések és válaszok*** címmel rendeztek konferenciát november 6-án Temesváron.

[Bővebben:](#)

Az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottságának ***bukaresti regionális munkabizottsága*** november 6-án ***előadásokat*** szervezett a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából.

[Bővebben:](#)

10. oldal

November 6-án Budapesten tartott előadást **Faragó Kornélia** irodalomtörténész, az Újvidéki Egyetem professzora, az MTA köztestületének külső tagja **Testek térben és időben**. Poétikai testhasználat a regényben címmel.

[Bővebben:](#)

19. alkalommal rendezték meg az **Erdélyi Orvosnapokat** november 6-7-én Csíkszeredában.

[Bővebben:](#)

Somló Bódog, Moór Gyula és Horváth Barna jogfilozófiájának aktualitása címmel rendeztek konferenciát Kolozsváron november 6-7-én.

[Bővebben:](#)

November 6-7-én tartották meg Kolozsváron az **Egyediség és véletlen**. Interdiszciplináris párbeszéd IV. című konferenciát.

[Bővebben:](#)

November 10-én **Miért kell egy karmester a zenekarnak?** címmel tartott előadást Zürichben **Rybach László** geofizikus mérnök, a Zürichi Műszaki Egyetem emeritus professzora, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

November 10-én Kolozsváron tartott előadást **Szakály Sándor** történészprofesszor, a Veritas Kutatóintézet főigazgatója **Magyarország a második világháborúban** címmel.

[Bővebben:](#)

Ugyanezen a napon tartott előadást szintén Kolozsváron **Benkő Elek**, az MTA BTK Régészeti Intézetének igazgatója **Természettudomány és régészet a csíksomlyói kegyszobor kutatásában** címmel.

[Bővebben:](#)

A Horvátországi Magyar Tudományos és Művészeti Társaság az MTA PAB közreműködésével a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából november 11-én tudományos előkészítő tanácskozást rendezett Zágrábban A Kárpát-medencei EU projekt alapú együttműködési tanácskozás **KárPRO** címmel. A program felvezető eseménye a KárPRO pécsi, 2016 tavaszán megrendezendő eseményének.

[Bővebben:](#)

11. oldal

November 11-én Marosvásárhelyen tartott előadást **Rainer M. János** történész, egyetemi

tanár, az 56-os Intézet főigazgatója **Magyarország a „szovjet táborban”** címmel.

[Bővebben:](#)

Értjük egymást? tudós tanácskozás autonómiáról és terminológiáról címmel

tartottak konferenciát Budapesten november 13-án külföldi magyar tudósok részvételével.

[Bővebben:](#)

November 13-án **Mikroorganizmusokkal a környezetszennyezések ellen** címmel rendeztek előadásorozatot Csíkszeredában.

[Bővebben:](#)

Régiók, határok, identitások. Közép-Európa mint hívószó a (magyar) filozófiatörténetben címmel november 13-14. között Nyitrán nemzetközi konferenciát rendezett A Magyar Tudomány Napja alkalmából – társszervezőkkel – a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács.

[Bővebben:](#)

Az MTA **Kolozsvári Akadémiai Bizottsága szakbizottságainak**

konferenciáját Marosvásárhelyen, november 13–14-én tartották meg a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából.

[Bővebben:](#)

A Magyar Tudomány

Ünnepe alkalmából tudományos konferenciát rendeztek november 14-én Székelyudvarhelyen **a székelység történetéről.**

[Bővebben:](#)

Népszokások – Mentés másként címmel Borús Rózsa emlékkonferenciát rendeztek a vajdasági Topolyán november 14-én.

[Bővebben:](#)

Csehországi magyar orvostalálkozót tartottak Prágában november 14-én.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

85. születésnapját ünnepelte **Fónod Zoltán** felvidéki irodalomtörténész, a Comenius

Egyetem korábbi tanszékvezető docense, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

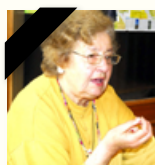
12. oldal

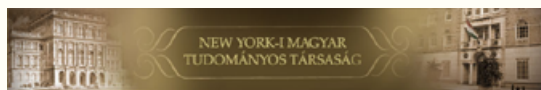
93 éves korában **elhunyt Bodi László** filológus, a melbourne-i Monash Egyetem német tanszékének alapító tanszékvezető professzora, az MTA külső tagja. Hírlevelünk 2012. decemberi számában adtuk közre portréját.

[Bővebben:](#)

90 éves korában **elhunyt Várhelyi Csaba-Béla** kémikus, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem nyugalmazott tiszteletbeli egyetemi tanára, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

84 éves korában **elhunyt Marossy Anna** nagyváradi biológus, a Körösvidéki Múzeum nyugalmazott főmuzeológusa.

[Bővebben:](#)

Megalapításának **5. évfordulóját** ünnepelte a **New York-i Magyar Tudományos Társaság**.

[Bővebben:](#)

A két éve elhunyt **Ág Tibor** zenetudósra, népzenekutatóra kétnapos rendezvénysorozattal **emlékeztek** Felvidéken, a zóboraljai Pogrányban.

[Bővebben:](#)

Lehoczky Tivadar kárpátaljai régész, történész, néprajzkutató, emlékére **Lehoczky Tivadar – Bereg vármegye polihisztora** címmel rendeztek konferenciát.

[Bővebben:](#)**ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET**

380 éve nyitotta meg kapuit **Nagyszombatban** (ma Trnava, Szlovákia) a Pázmány Péter esztergomi érsek által alapított **egyetem**, a mai Eötvös Loránd Tudományegyetem elődje.

[Bővebben:](#)

A bánsági Dognácskabányán született 175 évvel ezelőtt **Hermann Emil Gusztáv bánya- és kohómérnök**, akadémiai tanár.

[Bővebben:](#)

A felföldi Ötösbányán (Kotterbach) született 170 éve **Klug Nándor orvos**, fiziológus, egyetemi tanár, a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem rektora, akadémikus.

[Bővebben:](#)

13. oldal

170 éve született az erdélyi Sáromberkén **Teleki Sámuel Afrika-kutató**, felfedező is. Növényfajok és az általa felfedezett vulkán őrzik a nevét. Több mint 400 tárgyat hozott haza útjairól, amivel megalapozta a Néprajzi Múzeum Afrika-gyűjteményét.

[Bővebben:](#)

150 évvel ezelőtt született a felföldi Felsőzsemberén **Baross László növénynevelő**, kutató, az 1933-as kanadai búza-világkiállítás aranyérmese.

[Bővebben:](#)

Szabadkán született szintén 150 éve **Suták József piarista matematikus**, a budapesti egyetem professzora. Lefordította magyar nyelvre és kiadta Bolyai János Appendixét.

[Bővebben:](#)

Ungváron született 130 évvel ezelőtt **Timkó Imre agrogeológus**, a Földtani Intézet igazgatóhelyettese. Részt vett a hazai agrogeológiai felvételi módszerek kidolgozásában.

[Bővebben:](#)

Szintén 130 évvel ezelőtt született az erdélyi Zsilyvajdejvulkánban **Csiki Ernő entomológus**,

muzeológus, akadémikus, a Nemzeti Múzeum Állattárának vezetője.

[Bővebben:](#)

Az Arad közeli Magyarpécskán született 130 esztendeje **Klebelsberg Kunó**, gróf, kultúr- és **tudomány-politikus**. Megteremtette a felsőoktatás korszerű műhelyeit, szervezte a Collegium Hungaricumokat. Megalapította a tihanyi Biológiai Intézetet.

[Bővebben:](#)

A szepességi Késmárkon született 115 éve **Bruckner Győző szerves kémikus**, egyetemi tanár, akadémikus. Megalapozta a hazai peptidkémiai kutatást. Megkapta a Svéd Kémiai Egyesület Scheele-émlékérmét.

[Bővebben:](#)

Ugyancsak a Felföldön, Nagykereskényben, szintén 115 éve született id. **Noszky Jenő geológus**, a Magyar Nemzeti Múzeum Őslénytárának igazgatója, aki számos új fajt határozott meg és írt le.

[Bővebben:](#)

Pozsonyban látta meg a napvilágot ugyancsak 115 éve **Szalai Tibor geológus**, paleontológus, a debreceni

14. oldal

egyetem magántanára, a Földtani Intézet igazgatója. [Bővebben:](#)

110 esztendeje született Kolozsváron **Dohy János mezőgazdász, növény-patológus**, egyetemi tanár, akadémikus, az Agrártudományi Egyetem debreceni növényvédelmi intézetének vezetője. [Bővebben:](#)

Szintén 110 évvel ezelőtt született a magyar származású **Balogh Tamás (Thomas) angol közgazdász**, gazdaságpolitikus, nemzetközi tanácsadó, az MTA tiszteleti tagja. [Bővebben:](#)

Az erdélyi Szászvárosban született ugyancsak 110 évvel ezelőtt **Tankó Béla biokémikus**, egyetemi tanár, a debreceni egyetem orvostudományi Biokémiai Intézetének igazgatója, a Magyar Biokémiai Társaság alapító elnöke. [Bővebben:](#)

105 éve született **Mosonyi Emil vízépítő mérnök**, egyetemi tanár, akadémikus, a Karlsruhei Egyetem vízépítési tanszékének egyetemi tanára, az egyetemi hidraulikai laboratórium igazgatója, számos nemzetközi tudományos társaság tagja. [Bővebben:](#)

Kerek száz éve született a szepességi Poprádon **Barta György geofizikus**, az ELTE tanszékvezető egyetemi tanára, akadémikus. [Bővebben:](#)

A felföldi Korompán szintén száz esztendeje született **Gruber József gépészmérnök**, a Műegyetem áramlástan tanszékvezető professzora, rektora. [Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben november 20-ai, **14. fórumának** részletes programja fölkerült a világhálóra. A rendezvény **fővédnöke Lovász László** matematikus, az MTA elnöke, aki egyúttal a nyitó plenáris előadást fogja megtartani. [Bővebben:](#)

A New York-i Magyar Tudományos Társaság ösztöndíjpályázatot hirdet fiatal magyar kutatók számára.

A jelentkezési határidő: december 5.

[Bővebben:](#)

2016. március 31–április 1. között konferenciát rendeznek a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán

15. oldal

Társadalom-földrajzi kihívások és adekvát válaszlehetőségek a XXI. század Kelet-Közép-Európájában címmel.

A jelentkezési határidő: december 21.

[Bővebben:](#)

SAPIENTIA
ERDÉLYI MAGYAR
TUDOMÁNYEGYETEM

Discourse, Culture and Representation II címmel

2016. április 15-16-án

nemzetközi konferenciát

rendeznek Csíkszeredában.

A jelentkezési határidő: január 15.

[Bővebben:](#)

AZ ORSZÁGGYŰLÉS ELNÖKE

Magyarország és a közép-európai térség az Európai Unióban,

az Európai Unió a világban címmel

az Országgyűlés elnöke pályázatot hirdet egyetemek és főiskolák hallgatói számára.

A beadási határidő: 2016. február 15.

[Bővebben:](#)

mtatki

Már elektronikusan is elérhetőek az **MTA TK**

Kisebbségkutató Intézet kiadványai a Digitális Olvasószobán keresztül.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

16. oldal

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele

2015/11. szám

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

1112 Budapest, Budaörsi út 45.

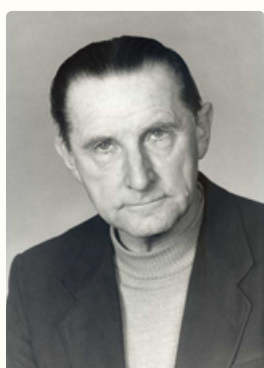
mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők
az MTA [honlapján](#).

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Schügerl Károly

(Sopron, 1927. június 22.)

*a Magyar Tudományos
Akadémia külső tagja*

Karl Schügerl was born as Schügerl Károly Vilmos in Sopron on June 22, 1927. During his secondary school years he became interested in chemistry, and was very good in different sports and painting. His mother wanted him to be an artist but he went to study at the Technical University of Budapest, where he received his M. S. in Chemical Engineering in 1949. In the same year he became research associate at the Institute for Organics Chemistry. In 1952 he went to work to the Research Institute for Organic Chemical Institute as engineer for research and development. From 1955 to 1956 he worked for the Construction Company for the Chemical Industry as engineer for chemical reactor construction.

Karl Schügerl Schügerl Károly Vilmosként született Sopronban 1927. június 22-én. Már a középiskolában érdeklőni kezdte a kémia, de sokat sportolt és festett is. Édesanyja azt szeretne volna, ha festőművész lesz, de a Budapesti Műszaki Egyetemen folytatta tanulmányait, 1949-ben végzett okleveles vegyészmérnökként. 1949-től 1952-ig tanársegédként dolgozott az egyetemen, 1952-től a Szerves Kutató Intézet, 1955-56-ban a Vegyipari Tervező Intézet kutatómérnöke volt, itt kémiai reaktorfejlesztéssel foglalkozott. 1956-ban – a forradalom bukása után – Németországba ment, és Hannover mellett, a Seelze-i Riedel de Haen GmbH-nál kezdett dolgozni. 1957-59-ben a Hannoveri

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

II. oldal

In 1956 – after the fall of the Hungarian Revolution – he left for Germany and began to work at Riedel de Haen at Seelze near to Hannover. In 1959 he finished his PhD thesis at the University of Hannover under the supervision of Prof. Schiemann in the area of kinetics and rheology of fluid bed systems. In 1959-62 he spent his postdoctoral time at New York University and Princeton University in the USA working in the area of high-temperature pyrolysis of hydrocarbons and fundamental investigations of molecular beam technology. After his postdoctoral stay he returned to Germany to finish his habilitation thesis (permission for teaching) in 1964 at the Technical University of Hannover, where he became assistant professor. Shortly afterwards – in 1966 – he accepted a professorship at the University of Braunschweig in the area of process engineering and returned to Hannover as head of the Institute of Technical Chemistry in 1969. He was offered several professorships but he did not leave Hannover. However, in 1982-86 he was also head of Department of Biochemical Engineering at the Gesellschaft für Biotechnologische Forschung, Braunschweig (Central Research Institute of Biotechnology of Germany). He retired from his position as head of the Institute of Technical Chemistry in 1995. Now he is professor emeritus.

Műszaki Főiskola doktorandusza volt Schiemann professzor irányítása alatt, kinetikai és reológiai témában, 1959-ben PhD fokozatot szerzett. 1959-től 1962-ig a New York-i Egyetemen és a Princetoni Egyetemen végzett posztdoktori tanulmányokat, a hidrokarbonok magas hőmérsékletű pirolízisével és a molekuláris sugártechnológia alapjait kutatásával foglalkozott. A posztdoktorátus befejeztével visszatért Németországba, 1964-ben habilitált a Hannoveri Műszaki Főiskolán, ahol magántanár lett. Nem sokkal később – 1966-ban – elfogadta a Braunschweigi Egyetem felkérését, 1969-ig rendkívüli egyetemi tanárként ott dolgozott, majd visszatért Hannoverbe, ahol a Technikai Kémiai Intézet igazgatója lett. Számos neves külföldi egyetemtől kapott professzori felkérést, de nem hagyta el Hannover-t. 1982-től 1986-ig azonban vezette a braunschweigi Gesellschaft für Biotechnologische Forschung (Központi Biotechnológiai Kutatóintézet) műszaki főosztályát is. 1995-ben vonult nyugdíjba, azóta professor emeritus.

Kutatásai egyre inkább a biológiai gyártási folyamatokra összpontosultak. Folyamatosan új biotechnológiai kutatási területeket nyitott meg, a Technikai Kémiai Intézet nemcsak Németországban, hanem egész Európában és világszerte vezető szerepet töltött be. A vegyipar és

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

III. oldal

His research activities were focused more and more to the area of biological process engineering. He constantly opened new areas of research in biotechnology and brought his Institute of Technical Chemistry not only in a dominant position in Germany but also in Europe and worldwide. About 910 publications including several books on biotechnology and three patents show his extremely fruitful work in the different areas of chemical engineering and biotechnology.

Professor Schügerl was chairman, co-chairman and member of the Organizing Committee of several national and international scientific congresses in the field of biotechnology and chemical process analytics. He was editor and advisory board member of several scientific periodicals – among others: *Chemie-Ingenieur Technik*, *Chemical Engineering and Technology*, *Journal of Biochemical Engineering*, *Journal of Biotechnology*, *Applied Microbiology and Biotechnology*, *Analytical Chemical Acta*. 1992 vol. 46 of the Springer book series *Advances in Biochemical Engineering/Biotechnology* was dedicated to Karl Schügerl's 65-th birthday

He is Full Member of the Scientific Society of Braunschweig (*Braunschweigische Wissenschaftliche Gesellschaft, BWG*) (1990), Doctor honoris causa (Dr.h.c.) of the Technical University Budapest (1991),

a biotechnológia különböző területein végzett rendkívül gyümölcsöző munkájának eredményeként legalább 910 publikáció – köztük több biotechnológiai szakkönyv – és három szabadalom született.

Schügerl professzor a biotechnológia és a kémiai folyamatanalízis területén sok nemzeti és nemzetközi tudományos konferencia elnöke, társelnöke vagy szervező bizottsági tagja volt. Szerkesztője vagy szerkesztőbizottsági tagja volt számos szakfolyóiratnak – többek között: *Chemie-Ingenieur Technik*, *Chemical Engineering and Technology*, *Journal of Biochemical Engineering*, *Journal of Biotechnology*, *Applied Microbiology and Biotechnology*, *Analytical Chemical Acta*. Az *Advances in Biochemical Engineering/Biotechnology* Springer könyvsorozat 1992-ben megjelent 46. kötete Schügerl professzor 65. születésnapját köszöntötte.

Rendes tagja a Braunschweigi Tudományos Társaságnak (*Braunschweigische Wissenschaftliche Gesellschaft, BWG*) (1990), Doctor honoris causa a Budapesti Műszaki Egyetemen (1991), tagja a New York-i Tudományos Akadémiának (1993). Díjai: Computing and Control Division Premium 1985/86 of the Institution of Electrical Engineers, England, Sherman Fairchild Distinguished Scholar at the California Institute of Technology, Pasadena (1993). 1997-ben DECHEMA érmet kapott.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

IV. oldal

Member of the New York Academy of Sciences (1993). He was awarded the Computing and Control Division Premium 1985/86 of the Institution of Electrical Engineers, England and he was Sherman Fairchild Distinguished Scholar at the California Institute of Technology, Pasadena, in 1993. In 1997 he was awarded the DECHEMA Medal. In 1995 his colleagues and students founded the Karl Schügerl Price, which is awarded to a talented German-speaking young researcher for his/her scientific results in the area of biotechnology in every second year.

In 1995 he was elected external member of the Hungarian Academy of Sciences in Chemical Sciences.

Contact:

Universität Hannover
Zentrum Angewandte Chemie,
Institut für Technische Chemie
30167 Hannover, Callinstrasse 3
Germany
Tel./fax: +49 511 7622253

E-mail: schuegerl@iftc.uni-hannover.de
Homepage: <http://www.schuegerl-karl.de>

1995-ben kollégái és tanítványai Karl Schügerl-díjat alapítottak, amelyet minden páratlan évben ítélnék oda egy németnyelvű fiatal kutatónak a biotechnológia területén elért teljesítményéért.

1995-ben a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották a Kémiai Tudományok Osztályában.

Kapcsolat:

Universität Hannover
Zentrum Angewandte Chemie,
Institut für Technische Chemie
30167 Hannover, Callinstrasse 3
Germany
Tel./fax: +49 511 7622253

E-mail: schuegerl@iftc.uni-hannover.de
Honlap: <http://www.schuegerl-karl.de>

